

Чупріна О.В. Проблеми застосування комп'ютерних технологій в початковій школі в умовах компетентнісного підходу// Компетентнісні засади освітньо-виховного процесу в умовах ціложиттєвого навчання:[збірн. наук. праць молодих дослідників] // за ред. проф. Н.Г. Сидорчук. – Житомир:ФО-П Левковець Н.М., 2018. – Вип. 2. – С. 129 – 135.

УДК 373.31:004

О. В. Чупріна – асистент кафедри
лінгвометодики та культури фахової мови
Житомирського державного
університету імені Івана Франка

Проблеми застосування комп'ютерних технологій в початковій школі в умовах компетентнісного підходу

Стаття присвячена дидактичним і методичним аспектам використання мультимедіа для формування ключових компетенцій. Представлені види та шляхи використання мультимедійних технологій. Особлива увага приділяється впровадженню компетентнісного підходу в практику початкової освіти за умов використання мультимедіа-технологій та методики формування спеціальних умов, що визначаються відповідною компетенцією. Аналізуються проблеми та перспективи використання мультимедіа-технологій в умовах модернізації системи освіти в Україні.

Ключові слова: мультимедійні технології, компетенція, шляхи використання мультимедіа, сучасний урок.

Чуприна О.В. Пути использования мультимедиа в начальной школе в условиях компетентностного подхода. Статья посвящена дидактическим и методическим аспектам использования мультимедиа для формирования ключевых компетенций. Представлены виды и пути использования мультимедийных технологий. Особое внимание уделяется внедрению компетентностного подхода в практику начального образования при использовании мультимедиа-технологий и методики формирования специальных условий, определяемых соответствующей компетенцией. Анализируются проблемы и перспективы использования мультимедиа-технологий в условиях модернизации системы образования в Украине.

Ключевые слова: мультимедийные технологии, компетенция, пути использования мультимедиа, современный урок.

Chuprin O.V. Uses of Multimedia in an Elementary School in Terms of Competence-based Approach. The article is devoted to didactic and methodological aspects of the use of multimedia to create core competencies. Presented types and uses of multimedia technologies. Particular attention is paid to the implementation of competence-based approach to practice primary education under the conditions of use of multimedia technologies and methods of forming special conditions defined by the appropriate jurisdiction. The problems and prospects for the use of multimedia technology in the modernization of the education system in Ukraine.

Key words: multimedia technology, competence, ways of using multimedia, current lesson.

Постановка наукової проблеми та її значення. Одним з напрямків модернізації освіти в Україні є більш широке використання особистісно-зорієнтованого і компетентнісного підходів, що зумовлює чітке визначення результативної складової засвоєння змісту початкової загальної освіти [1, с. 2]. Існують різні підходи до тлумачення поняття компетенції. *Компетенція* – знання та уміння, що характеризують здатність учня виконувати, розуміти, відображати та пізнавати те, що вимагає освітньо-кваліфікаційна характеристика [2, с. 24]. Під компетенцією розуміємо здатність реалізації знань і умінь в конкретній ситуації, кваліфікаційну характеристику індивіда, взяту в момент його включення в діяльність. Однією з основних проблем компетентнісного підходу є створення загальноприйнятої методики формування ключових компетентностей (вміння вчитися, інформаційно-комунікаційної, загальнокультурної, громадянської, здоров'язбережувальної, соціальної компетенцій) та визначення адекватних засобів їх реалізації [1, с. 3]. Окреслений підхід вимагає змін у навчальному процесі, оскільки формування компетентностей передбачає створення певних навчальних ситуацій, які можуть бути реалізовані в спеціальному навчальному середовищі. Це б дозволяло вчителю моделювати і здійснювати ефективний контроль за навчальною діяльністю. Зазначену проблему можна вирішити, використовуючи сучасні мультимедіа-технології як найбільш ефективний і багатофункціональний засіб, який інтегрує в собі потужні розподілені освітні ресурси. Інтерактивні технології на основі мультимедіа відкривають принципово

нові методичні підходи як у початковій освіті, так і системі загальної освіти в цілому.

Аналіз останніх досліджень в публікацій. Проблемам ефективного застосування мультимедійних технологій в освіті присвячено немало теоретичних і експериментальних праць вітчизняних і зарубіжних науковців. Проблеми вивчення загальних теорій використання мультимедіа в освіті у своїх дослідженнях розглядали В.П. Агєєв, В.П. Безпалько, В.Ю. Биков, А.С. Васюра, Б.С. Гершунский, А.П. Єршов, П.М. Жданович, К. Кастро, Г. Кедрович, Г.М. Клейман, К.К. Колін, Р.А. Осипа, П. Піндера, Н.В. Роберт, С.С. Свириденко, Р.В. Селезньова, Т. Сергеева. Розробці методичних основ проектування, створення та використання мультимедійних навчальних програм та мультимедійних навчальних комплексів присвячені праці Г. Асвацатурова, Т. Бабенко, І. Беліцин, Н. Клевцової, В. Підгорної, О. Пінчук, Т. Піскунової, Т. Саливон, О. Скалій та ін. Це свідчить про постійний інтерес педагогів-практиків до пошуку шляхів ефективного використання вищезазначених технологій як засобу розвитку пізнавальної активності учнів та пошуку найефективніших шляхів використання мультимедіа як у початковій школі, так і в сучасній освіті в цілому.

Мета і завдання статті полягає у розкритті ролі та значення шляхів використання мультимедіа в початковій школі в умовах компетентнісного підходу.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження.

На початку ХХІ століття школи в Україні мають достатньо високий рівень комп'ютеризації, навіть у сільській місцевості. Сьогодні вже очевидно, що урок, проведений за допомогою мультимедійного проектора, електронної дошки або комп'ютера, має якісні переваги за традиційно проведене заняття. Виховання учнів у школі має бути спрямоване на розвиток людини сучасного інформаційного суспільства.

У наявних на сьогоднішній день дослідженнях використання мультимедіа можна виділити наступні *проблеми*:

- при використанні мультимедіа не враховуються персоніфіковані стилі навчання, тобто індивідуалізація навчання на основі використання мультимедіа відбувається лише за умови збігу пізнавального стилю автора мультимедіа-програм зі стилем користувача;
- не враховуються комунікативні чи соціально-пізнавальні аспекти навчання. Введення графіки, відеозображень і аудіоінформації не вирішує проблем забезпечення ефективної комунікації, що виявляє істотний емоційний та мотиваційний вплив на учня;
- введення різних типів медіа-впливу (серед яких звук, графіка, відео, анімація) не завжди вирішує проблему поліпшення сприйняття, розуміння і запам'ятовування інформації;
- невідповідність вчителів до вільного використання мультимедіа в освіті внаслідок низької мультимедіа-грамотності (вміння здійснювати обґрунтований вибір мультимедіа-засобів для реалізації педагогічних цілей, знання можливостей і сучасних тенденцій розвитку мультимедіа, володіння спеціальними засобами розробки мультимедіа навчального призначення);
- проблема відторгнення наявних програм і ресурсів, яке відбувається з причин неадекватності мультимедіа-програм реальному освітньому процесу;
- недостатня підготовка учителів у використанні мультимедіа як нового дидактичного засобу в традиційних системах навчання.

Очевидно, що всі ці проблеми гостро стоять не тільки перед вчителями інформатики, а й перед учителями-класоводами, що працюють в умовах інформатизації освіти.

Найбільш доцільною методикою використання мультимедіа-технологій з огляду на формування ключових компетенцій, на нашу думку, є активні методи навчання.

Мультимедійні засоби, через які реалізуються активні методи навчальної діяльності поділяють на такі *види*:

- мультимедійні методичні вказівки (електронні довідники, тренажери);
- гіпертекстові мультимедійні засоби;
- засоби і компоненти створення мультимедіа;
- мультимедійні засоби лінійного та нелінійного подання навчальних матеріалів (електронні енциклопедії, електронні підручники) [3].

Сучасний урок – це поєднання традиційних технологій та нових інформаційних джерел, які передбачають використання теле- та радіомовлення, періодики, інформаційних ресурсів, мережі Інтернет тощо. Це залучення додаткового матеріалу, який можна знайти для різних категорій учнів і для різного рівня підготовки.

У практиці сучасної початкової школи поширеними є два *шляхи* використання мультимедійних технологій:

- використання спеціальних навчальної електронної продукції, навчальних програм, в яких передбачаються матеріали для різних видів навчальної діяльності, також пропонується методика їхнього застосування («Сорока Білобока», «Атлантик рекордс», «Вундеркінд з пелюшок», «Нова школа», «Основа», «Професор Карапуз», «Ранок», «СмітStudyBuddy» та інші);

- самостійний відбір окремого матеріалу щодо конкретних цілей навчання, створення мультимедійних додатків (мультимедіа-презентацій, мультимедіа-видань за допомогою програм UVScreenCamera, Free Video Dub, Avidemux, Aurora Media Workshop 3.4.42 та ін.) [4 с. 21].

Але введення такої технології в освітню діяльність вимагає не просто навчання педагогів, але й являє собою комплексну науково-педагогічну, соціальну та організаційну проблему, від рішення якої залежить інтелектуальний потенціал майбутнього покоління.

Висновки та перспективи подальшого дослідження. Впровадження компетентнісного підходу в практику початкової освіти може бути більш

ефективним, якщо у майбутніх вчителів будуть сформовані теоретичні уявлення про можливості мультимедіа-технологій та методики формування на їх основі ситуацій, в яких учень зможе відпрацьовувати навички діяльності, що визначаються даною компетенцією. При цьому найбільшу ефективність матимуть індивідуально-орієнтовані розробки і технології, які включають в себе: мультимедіа-програми, що адаптуються до індивідуального освітнього стилю і потребам навчання; залучення до активної ролі учнів в освітніх процесах за рахунок багатofункціональності та різноманіття використання мультимедіа.

Наукові джерела та досвід вчителів-новаторів свідчить про те, що учні мають високий рівень готовності (мотиваційний, пізнавальний, емоційно-вольовий), а вчителі мають чітко сформовані потреби і об'єктивні можливості використання мультимедіа у навчанні. Раціонально дібрані шляхи та підходи до побудови методичної системи навчання з використання мультимедіа є ефективним і дозволяє забезпечити навчання учнів початкової школи універсальними засобами для формування ключових компетенцій.

Література

1. Про затвердження Державного стандарту початкової загальної освіти. Постанова Кабінету Міністрів України від 20 квітня 2011 року № 462.
2. Климова К.Я. Теорія і практика формування мовно комунікативної професійної компетентності студентів нефілологічних спеціальностей педагогічних університетів: Монографія. – Житомир: ПП «Рута», 2010. – 560 с.
3. Г.Г. Науменко, О.М. Науменко // Комп'ютер у школі та сім'ї. – 2008. – № 8.– С. 6-10.
4. Шишка І.В. Використання мультимедійних засобів навчання на уроках в початкових класах: Посібник.- Шевченкове, 2013.